

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K. 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok, gazdasági egyleti tagok és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □em-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltenek. Nyilt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyilt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

Szabadság ünnepén.

(F-i.) Az ünnepek az elmékedésnek
szent órái. Elmékedjünk!

Előttünk áll a Muzsa. Rügyfakasztó ta-
vasz lengő illatában, imbolygó sugár me-
zében. Büszkén mutat történelmünk fényes
lapjára: „Március 15.”

Egy nap a „nagy napok”-ból. Esz-
méi és eseményeinek hatása alatt a sajtó
lerázza bilincseit, a népből nemzet válik ki
s a polgártárs megcsókolja a jobbágyot.

Egy nap, mely ujkort inaugurál a
nemzet életébe.

A szabadság, a jólét után sóvárgó ma-
gyar hazának tavaszi ébredése.

Megérezte, hogy a szabadságban
van az erő, a termékenység, a vagyon, a
függetlenség.

Az életosztón magával ragadja nemze-
tünket. Magyar akar lenni és sza-
bad... Nem egy idegen államtest alkat-
része, mely a történelem számára meghal,
hanem független, mint egy ezeréves mult-
tal és alkotmányával bíró néphez méltó
külön organizmus.

Ezért harcoltak őseink, küzdöttek jobb-
jaink. Ezt az eszmét szolgálták iróink, művé-
szeink...

Ezen a megtaposott, vérrel is áztatott
uton keressük a jövőt, mely az idők mé-
héből születendő Megváltóhoz vezet...

A nemzet fizikai élete változhatik, de
lelki, szellemi életének, individuális tulaj-
donságának iránya csupán egy lehet: ma-
gyar fajbéli, mely a nemzeti
öntudatot felkelti, megerősíti és fenntartja.

A család, a templom, az iskola, a tör-
vényterem, a műhely általában a közélet
minden tényezője, nemzeti kultuszra van
kötelezve...

Az etelközi vérszerződés, az arany-
bulla, a Bocskai — Bethlen — Rákóczi-szabad-
ságharcok, a szatmári béke, az 1790 — 91-iki
országgyűlés, az 1848-iki korszakalkotó tör-
vények szent hagyományait meg kell öröz-
nünk. Ez nem pártpolitika. Ez szent örök-
ség, melyet gyermekeinknek is át kell ad-
nunk. Imádkozzunk és dolgozzunk! Készít-
sük elő a jövőndő nagy Márciusát.

A mostani Március a tavasz szimbo-
luma. Élessze föl lelkünkben a fejlődés tör-
vényét, a haladás szükségét, diadalunk édes
reménységét...

Ünnep van.

Konduljanak meg a harangok. Kedve-
sen zengő szavuk hozzák rezgésbe érzel-
meink hurjait...

Aztán menjünk a templomokba. Vigyük
el gyermekeinket is Csókoljuk ajkaikra a
legszebb magyar hazafias imádságot:

„Hazádnak rendületlenül...”

Krónika.

— Fővárosi levelezőnkől. —

Budapest, március hó 11-én.

Ha igaz az a hír, melyet most röpített
világá a táviró, akkor a legszenzációsabb for-
dulat állott be az orosz-japán háborúban. Egy
londoni távirat jelenti ugyanis, hogy a vladi-
vosztoki hajóraj elindult a siktengerre, ahol a
japán hajórajjal megütközött. A harc eredménye
az volt, hogy a japánok az összes orosz hajókat
elfogták vagy megsemmisítették. E pillanatban,
midőn e sorokat írom, még a hír megerősítve
nincs, de ha igaznak bizonyul, akkor ez a győ-
zelem jelentős fordulat lesz a kelet-ázsiai há-
borúban.

És most térjek át a hazai dolgokra. Önök
már értesültek a képviselőház f. hó 10-iki ülésé-
ben történekről. Nagy események pillanatai vol-
tak azok. Röviden: az ellenzék leszerelt, a mi-
niszterelnök visszavonta indítványát, melyet a
hárszabályok módosítására nyújtott be. Már
megszavazta a többség napirendre tűzését, mikor
Thaly Kálmán az ősz politikus, egy beszédben
lefejeverte az elkeseredett ellenfeleket. És
megtörtént, amit alig várt volna valaki. A béke
fehérgalambja repült be a nagy göth palota ku-
polái alá s immár van reménység arra, hogy a
14 hónapi küzdelem a béke jegyében lefolyó
munkásságban fog végződni. Ennek a történelmi
eseménynek külső képe is elárulta, hogy a ma-
gyar nemzet minden válságos pillanatban meg-
találja a maga helyes érzékénél fogva a megol-
dás útját.

A fegyverkezésről szóló híreket megcáfolták,
de megerősítést nyert két új dunai monitor épi-
tésének híre. A monitorok Bodrog és Temes
nevet fogják viselni, magyar nevük lesz és ma-
gyar gyárban épülnek.

Az Erzsébet királyné emlékére építendő
örökimádás temploma is végre megoldást nyert
s az építést már a tavaszon megkezdik. Az
alapkő betételnél Budapest előkelősége élén
Mária Valéria királyi hercegnő lesz jelen.

Művészi életünk egyik érdekes eseménye
zajlott le e hó 8 án a Vigszínházban, ahol elő-
ször adták Beyerlein Takarodóját olyan siker
mellett, melyenre az utóbbi időkben alig em-
lékezünk.

S hogy ne hagyjak említés nélkül semmit,
térjek át a hajdani nagy világszenzációra, a
Dreyfuss ügyre, melynek fejleményei nem ér-
deklék már a közönséget annyira. Nos, a helyzet
az, hogy Dreyfus egyre tisztábban áll a világ
előtt. Ezzel talán napirendre is térhetünk fölötté
végleg és átadhatjuk az ő nevét a jótékony fe-
ledésnek.

És ezzel bezárom soraimat, sok kisebb na-
gyobb ügy fölött hallgatagon eltekintvén. Mert
nagy háborúk, nagy politikai szenzációk idején
minek apró-cseprő ügyek szürkéségével lépni elő-
térbe? Lám tavasszal a hatalmas ragyogó ég-
boltozat alatt észre sem vesszük a földön, az
apró sárfoltokat.

r. l.

Tan- és nevelésügy.

**Szőlő- és borgazdasági tanfolyam néptanítók
részére.** Sziklay P. Gyula kir. tanfelügyelő
ezuton figyelmezteti a vármegyei tanítókat, a
földmivvelésügyi m. kir. miniszter által létesített
szőlő és borgazdasági tanfolyamokra. — Ilyen
tanfolyamok létesítettek Szentendrén, Tapolcán,
Pozsonyban, Egerben, Tarczalon, Bihardiószegen,
Ménesen, Nagyenyeden f. évi április hó 25-től

május hó 8-ig és ősszel október hó folyamán.
A tanfolyamokra kizárólag olyan néptanítók ve-
hetők fel, akik olyan községben működnek, ahol
a filoxera már fellépett, vagy a szőlőket már el
is pusztította s a hol a lakosság főkereseti forrá-
sát a szőlőmivvelés képezi. A tanfolyamra felvett
tanítók 120 K általányt kapnak, melynek fele a
tavaszi, fele az őszi tanfolyam első napján utal-
tatik ki. Kérvények f. évi apr. 1-ig a tanfelügyelő
útján ahhoz a szőlőszeti és borászati felügyelő-
höz, illetőleg vincellér iskolai igazgatóhoz inté-
zendők, a kinek kerületében jelenleg működnek.

Titkári jelentés.

(Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület 1904.
évi március 8-án tartott évi rendes közgyűléséből.)

Tisztelt Közgyűlés!

Alapszabályunk 18. §-a értelmében a tavaszi
közgyűlés tárgysorozatának egyik fontos pontja az
egyesület mult évi működését feltüntető titkári
jelentés, hogy a mig abból egyrésztől kitűnjék az
egyesület egy évi működése, addig másrésztől a
közgyűlésnek alkalmat nyújtson arra, hogy rész-
letes tárgyalása közben bírálat tárgyává tehesse az
elmúlt év működését és reá mutathasson azon
nézőpontokra, a melyek az egyesületi élet elmúlt
évében nem érvényesülhettek, de a melyek érvé-
nyesülése a közügy érdekében kívánatos volna,
hogy egyuttal kijelöltesse azon irányelvek, a
melyek szerint kell az új év munkálkodásának
irányulnia.

Mindannyian tudjuk, hogy hazánk gazdasági
válsággal küzd, nemcsak az Ausztriával való ki-
egyezés késedelmezése, de amiatt is, hogy a kül-
földdel rövid idő mulva lejárandó vámszerződések
megújítására irányuló tárgyalások az új vámtarifa
hiányában meg sem indíthatók, a mig a parla-
mentekben előállott akadályok el nem hártatnak
az utból. Hogy ez akadályok között a törvényen
kívüli állapot, mely majd másfél év óta tartja le-
kötvé törvényhozásunkat, ezzel együtt egész köz-
gazdasági életünket, azt mindenki elismeri; és
anélkül, hogy politikába avatkoznánk, kimondhatjuk,
hogy annak minél előbb való megszűnését egytől-
egyig mindannyian ohajtjuk, hogy végre hozzá-
kezdhessenek az illetékes tényezők ama kérdések
megoldásához, a melyek közgazdaságunk, mond-
hatjuk azt is, hogy közjogunk szempontjából eléggé
alig méltányolható fontosságúak, mert mig egy-
résztől már a jelenben főleg a termelő osztályok
legimminensebb érdekeit hivatvák szolgálni, addig
másrésztől hazánk politikai életére is kiszámítha-
talan fontosságúak.

A megoldatlan általános közgazdasági prob-
lemákból eredő bajokon kívül vármegyénk gazdait
nagyban sujtotta a rosztavaszi és nyári időjárás,
mely a sok esőzés miatt a földnek idejében való
megmunkálását késleltette, sok helyen lehetetlen
is tette, a mely sok esőzés miatt vármegyénknek
ép alantabb fekvő vidékein nemcsak a kapás nö-
vények nagyrészének a termése semmisült meg,
de a téli takarmány elkészítése is sokhelyt legyöz-
hetetlen akadályokba ütközött. Az esős nyár után,
a mely az ez évi termésátlagot szállította le a
kapások és takarmányból a minimumra, oly ab-
normis száraz nyárutó, ősz és tél következett,
melyhez hasonlót vármegyénk időjárásában több
évtizeden át sem éltek át gazdáink; ennek káros
hatása átnyul az 1904-ik évre is, amennyiben az
őszi vetés alá a föld idejében bemunkálható nem
volt, az őszi csak késedelmesen voltak elvethe-
tők, illetve sokhelyt vetetlenül is maradtak, a mi-
nek gyszos eredményét ez év aratásakor fogják
gazdáink megsínyleni.

Mert sajnós, népünk túl conservatív termé-

szete mellett nem tud és nem akar leszokni arról, hogy az egyoldalú szemtermelést mostoha talajviszonyaink mellett, melyek az elvetett mag négy-hatszoros termését is alig biztosítják; elhagyva oly növények intenzívebb termelésére adja magát, a melyek inkább megfizetnék fáradságát. A szép remények, melyeket a lentermelés felvirágozásával kapcsolatos anyagi előhaladásunk iránt tápláltunk akkor, a midőn a lentermelés alapját képező lenbevaltó telep a kormány, Székelykeresztur város áldozatkészségével Elnökünk ömeltósága fáradozásai után létesítetett, majdnem teljesen meghiúsultak; nem azért, mert az talán nem volna jövedelmező, hisz nagyobb gazdáink megvannak jövedelmezőségével elégedve, de mert népünkben nincs kitartás a termelésével együtt járó több, bár könnyű munka végzésére. A lengyártól nyert újabb értesítések szerint a tavaszi vetésre alig van bejelentés és a szépen megindult kezdeményezés meghiúsultnak mondható. Ha csak nagyobb gazdáink következetes és kitartó jövedelmező termelése nem fog buzdító példát szolgáltatni, a szóval való lelkesítés siket fülekre talal.

Gyümölcstermelésünk még szűk korlátok között mozog, normalis viszonyok között behozatalra vagyunk utalva, csak jó termés esetében van számottevő szilva és alma kivitelünk. Az elmúlt évben e két gyümölcsünk közül a termés minden reményünket túlhaladó volt, értékesíteni nem tudtunk, néhány élelmes üzérkedő látta hasznát éheltelenségünknek, illetve annak, hogy szövetkezés útján nem gondoskodtunk az értékesítéshez szükséges tőkére és piacra. Ez egy alkalommal elveszett tőkénkből mennyi üdvös gazdasági intézményt lehetett volna létesíteni!

Meg kell emlékeznem egy új veszedelemről, a melyek terjesztői lelkiismeretlen kereskedők, a kik a pillanatnyi haszon kedvéért mezőgazdaságunk egyedül virágzó új jövedelmező ágát, a lőhere magtermelést teszik lehetetlenné azáltal, hogy Ausztriában plombozott heremagot bocsátanak forgalomba, ahol az aranka ellen való ólomzárolás nem állott szigorú állami felügyelet alatt, mint nálunk, ahol tehát a kereskedő az ismét eláruló kereskedőnek olcsóbban adhatja, mint a mi szigorubb ellenőrzés alatt álló nagykereskedőink: ennek gyászos eredménye lett, hogy az amerikai aranka, melynek magva a heremaggal egyenlő nagysága, melyet ép azért a heremagból a legfőkételesebb rostálással sem lehet eltávolítani, már vármegyénkben is kezd terjedni. Legalább a termelőikkel szemben a nagykereskedők bevásárlói az elmúlt idényben érvül hozták fel azt, hogy magva amerikai arankás, miért is csak a legalacsonyabb áron voltak hajlandók megvenni; mert hazánkban az is mag ólomzárolás alá nem kerülhet, így jobb nevű kereskedőink hazánkban forgalomba nem hozhatják, külföldre kénytelenek kivinni, a hol a magyar heremag jó hírnevét rontják vele. E baj ellen való védekezésre csak két módunk van. Az első, hogy senki se vásároljon más uton heremagot, csak egyesületünk útján; a második, hogy a mezőrendőri törvénynek az aranka irtásra vonatkozó határozmányai bármily terheket is rónának azok a termelőre, a legszigorubban végrehajtassanak. Sokat segítene az is, ha az arra hivatott hatósági személyek a here és lucerna elárúsítókat hatékonyan ellenőriznék, árúkat időnként megvizsgáltatnák, az arankás magot árulókat keményen büntetnék, s ha a kis termelőnek a nyílt piacokon való árusítás csak oly feltételek mellett engedtetnék meg, mint a kereskedőnek, s ha a külföldön ólomzárólt magvak, a mennyiben az ólomzárólt szabályai a miénknél enyhébbek, hazánkba való hozataluk alkalmával új vizsgálatnak vettetének alá. Más részről a vásárló kereskedők ügynökei ellen való védekezés céljából, kik nem igen válogatnak az eszközökben akkor, a midőn az áru értékének leszorításáról van szó, feltétlenül létesítenünk kellene szövetkezeti uton egy heremag értékesítő szövetkezetet. Ez gondoskodnék a tiszta vetőmagról, ez venné át, tisztítaná és adná tovább az egyes termelők termését. Természetes, hogy a szövetkezetnek aranka vizsgáló szakembert kellene alkalmaznia, aki az amerikai arankás magot felismerné és annak beváltásától, illetve az ily arankát nem tartalmazó terménnyel való összekeverésétől, tehát a jónak is értéktelenné tételétől a szövetkezetet megóvná.

Tisztelt Közgyűlés! Népünk elszegényedése tulliberális birtoklasi politikánk mellett, mely politika az ingatlan földet az ingó pénz káros hatása ellen nem védelmezi, a mely védelem nélkül való hagyás az ezeréves ősiség megszüntetésével, hogy mily pusztítást vitt véghez hazánk birtokos ősnépe között, azt szegény vármegyénk számtalan községében is szomoruan bizonyítják a

pusztuló vagy már elpusztult udvarházak — más uton mint gazdasági rendszerünk és birtokpolitikánk gyökeres megváltoztatása után fel nem tartható, mert természeti törvény az, hogy az erősebb elnyomja a gyengét, és valamint a hadviselő felek között előnyben van az a fél, a mely a modern technika fegyvereivel küzd az ókor buzogánya vagy nyilvesszeje ellen: ugy a gazdálkodás terén is csak az állhat meg, aki a tudomány vívmányaiból legalább a legegyszerűbb dolgokat alkalmazza gazdaságában és feltétlenül el kell pusztulnia annak, aki a gazdálkodást még manapság is oly foglalkozásnak tartja, a melyet őseitől öröklött formájú legprimitívebb eszközökkel, igen gyakran nemcsak a tudománynak mélyebb buvárlatokon alapuló tanításaival, de egyenesen a józan gondolkodás legegyszerűbb törvényeivel is ellenmondó szokásokkal lehet gyakorolni. Már pedig tisztelt közgyűlés, mezőgazdaságunk vármegyénkben még a legprimitívebb állapotban van, a legősibb gazdálkodási módtól csak annyiban különbözik, hogy a fa-ekét vagy 2 évtized óta felváltotta a vas-éke, egyébként pedig még a tagosított községek legnagyobb részében is maradt minden a régiben, sőt rosszabbodott a helyzet, mert a tagosítás előtt minden harmadik évben ugart tartott a gazda, a mi a trágya hiányt némileg pótolta, most pedig a kiscgazda birtokát évről-évre termelésre, még pedig legtöbbször szem termelésre használja a nélkül, hogy a föld termőerejének visszapótlásáról gondoskodni tudna; rosszabbodott a helyzet, mert a legtöbb helyt nem gondolva a jövővel, a közlegelőt felosztották, a nyári legeltetés áldásától a marha megfosztották, a mi a marha állomány leszállását, de főleg ily községek nagyrésztében annak elcsenevésszesedését okozta. Ez állapotokon kellene segíteni, mert hogy birtokpolitikánkat ép a beteges álliberális tanításai ellenében visszaváltoztatni conservatív, ép ezért nemzetvédő irányban, nagy küzdelmek nélkül a nemzet egyetemének akarata sem képes, az mindenikünk előtt világos.

Csak hogy új gazdasági rendszerek meghonosítása nemcsak több anyagi befektetést, de nagyobb szakismeretet is igényel, mint a mennyit népünknek megszereznie eddig alkalma volt. E tekintetben téli gazdasági előadásaink, a vidékenként létesítendő szigorú szakfelügyelet alatt álló mintagazdaságok főleg egy-egy alkalmas helyen létesítendő alsófokú gazdasági földmives iskola hatásától várhatnánk eredményt. Nagyban előgitené az új irányra való áttérést az, ha főleg a tagosítással bíró községekben lakó kiscgazda tagjaink között agitációt indíthatnánk, oly irányban, hogy a négy-ötösörös szemtermelés helyett az ipari és kereskedelmi növények termelésére térjenek át, ha agitációnkat anyagilag is támogathatnók, ha ily növények len, kender, lencse, mák, éti borsó, paszuly, jobb féle burgonya vetőmagvait teljesen ingyen juttathatnók a nép közé, s ha nagyobb birtokosaink is tennének birtokaikon ily irányú kísérleteket, a mely kísérletek példával bizonyítanák a kiscgazda előtt az ily fajta növények nagyobb mérvű termelésének előnyös voltát. Egyesületünk anyagi eszközei azonban nem elégségesek arra, hogy akár a hivatott mintagazdaságokat és iskolákat létesítsék, akár hogy ingyen vetőmagot osszunk szét népünk között, meg kell elégednünk szegénységünk miatt a szellemi irányítással, a mi sajnos, vajmi kevés tényleges eredménnyel jutalmazza fáradozásainkat.

Szerencsénkre e téren nagy segítségünkre lehet és van a nagyméltóságú magyar kir. földmivelési Minisztérium székelyföldi kirendeltsége, a székely nép iránt az egész haza társadalmában megnyilatkozott jóindulat, mely felismervén a népnek az államfenntartás terén a jövőben való nagy jelentőségét és a gazdasági téren való megerősödésének a román tenger hullámai között, mint hullámtörőnek pótolhatatlan szükségességét, készséggel bocsátja rendelkezésre törvényhozásunk útján is törvényes viszonyok között, az államháztartás vezetőinek az eszközöket, a melyekkel népünk gazdasági regenerálása elérhető. Ha nem is mindent, de sokat várhatunk e tényezőktől. Csak kellő kritikával tudjuk kijelölni a módokat, a melyekkel bajaink orvosolhatók. Egyelőre a tenyészállatokkal való ellátáson kívül, a melylyel eddig is szép siker éretett el, eredményt tudnánk elérni a fenn vázolt mintagazdaságok és földmivesiskolákkal, ipari és kereskedelmi növények vetőmagvainak kiosztásával, a lelkes papok, tanítók közreműködésével, minél több helyt tartandó gazdasági előadások és szövetkezetek létesítése által.

Akkor, a midőn az elmúlt év általános gazdasági eredményeiről beszámolok, nem hagyhatom említés nélkül azt a sajnós körülményt, a

mely állattenyésztésünket, azzal együtt állatforgalmunkat sújtotta, hogy ugy a sertésvész, mint a száj- és körömfájás vármegyénknek majd az egyik, majd a másik járásában ugyszólva az egész éven át uralkodott, a minek még a kisebb bajként nyilvánuló eredménye volt az, hogy a sertésállomány egy-egy községben majdnem teljesen kipusztult, sokkal kártékonyabb hatása volt az, hogy egy-egy járásban az állatforgalom teljesen megakadt, a vásárok beszüntetettek, minélfogva a már piacra kihizlalt marha nem volt értékesíthető. Mindkét baj ellen való védekezés csak az előirt óvintézkedések legszigorubb betartásával kecsesgetne a siker reményével, csak hogy ép ez óvintézkedések szigora igen gyakran arra bírja nemcsak az egyeseket, de talán a hatósági személyeket is, hogy a bajok jelentkezése alkalmával szemet hunynak s csak mikor a baj már nagyra nőtt, gondolkodnak a védekezésre. Az óvintézkedések tulszigoru voltának káros hatását felismerte a nagyméltóságú m. kir. földmivelési Minisztérium is, mi célból a védekezést a száj- és körömfájás ellen új alapokra fektette, mely alapokon, ha az utasítások betartásában a hivatott hatóságok a kellő erélyt fejtik ki, nemcsak a baj terjedése korlátoztatik az eddiginél hatásosabban, de az állatforgalom korlátozásának szigorától is meg leszén kimélve gazdaságunk.

Ezen, az általános gazdasági állapotokat változó ismertetésem után áttérhetek egyesületünk múlt évi működésének ismertetésére.

Két köz- és 13 választmányi ülést tartottunk, melyeken az egyesület fontosabb ügyeit 25 közgyűlési, illetve 172 vál. ülési szám alatt intéztük el, minden egyes tárgy elintézését szakszerű, alapos tanácskozmány előzvének meg.

Iktatóra 140 darab érkezett, melyek mind elintézését nyertek. Az elintézett darabok száma 271 drbbal mulja felül az előző évit, ami az egyesületi élet nagyban való fellendítésére vall.

Tevékenységünk kiterjedt vármegyénk összes gazdasági ügyeinek szemmel tartása, fejlesztésére, sőt országos ügyekbnn is hallattuk véleményünket. Hogy ha kezdeményezéseinket minden téren siker nem koronázta is, az eszközeink fogyatékoságán, nem a választmány és tisztikar jóakarátán mult.

Felterjesztéseket intéztünk részben a nagyméltóságú m. kir. földmivelési Minisztériumhoz, részben a székelyföldi miniszteri kirendeltséghez a székelykereszturi tenyészállatvásár, a létesítendő mintalegelők, a csikós kancák és 3 éves kanca csikók díjazása, a létesítendő vámtariffa, a téli gazdasági előadások és tanfolyamok, a zsuki és tóhái tenyészteheneknek bevásárlása, a komló telepítésnek és a gyümölcsfa szaporításnak a székely akció keretébe való felvétele, bika beszerzési alapunknak az üsző beszerzési alaphoz való csatolása, a cs. és kir. 12. hadtest által kisorolt tenyészkanca, a baromfi tenyésztés érdekében való tojás és tenyész törzsek kiosztása ügyében. A vármegyét megkerestük az állattenyésztési szabályrendelet 6. §-ának módosítása, a duvadak irtása, az üsző bevásárlási alap hátralékosainak sürgetése tárgyában, véleményt adtunk a vármegyei marhahajtó utak ügyében. Egyéb hatóságok és magánosokkal leveleztünk; kiállításaink, téli gazdasági előadásaink és tanfolyamaink, az iskolai komlóso, a legelők javítása, a szüzugyába való borjuk felvétele, taggyűjtések, a gyümölcs értékesítés, a földbitelintézethez egy állandó szakközegnek a vármegye területén való rendszeresítése, szövetkezetek alakítása, államvasuti igazolványok kiosztása ügyében.

Mint közvetítők intéztük a székelyföldi miniszteri kirendeltségnek a vármegye népe javára szolgáló intézkedéseit.

Az egyesület hivatalos lapja a „Székely-Udvarhely“, ugy az „Udvarhelyi Híradó“ közvetítésével vármegyénk gazdaságunk tudomására hoztuk ugy a nagyméltóságú földmivelési Minisztérium, mint a székelyföldi miniszteri kirendeltségnek és választmányunk, közgyűléseink közérdekű intézkedéseit.

Három kiállítás rendeztünk.

A székelykereszturi országos jellegű bika- és üszőkiállítást és vásárt, a mely egyesületünknek legrégibb, mondhatnók uttörő alkotása, mely kiállítás az erdélyi magyar fajta szarvasmarha regenerálásában a legfontosabb tényezővé vált, amennyiben ennek sikerei nagyon sok tenyészőt nyertek meg e marha fajta ügyének. Kiállításunk ez évben is méltó volt régi hírnevéhez.

Felhajtott 11 nagytenyésztő 79 drb, 83 kisc-tenyésztő 92 drb és 17 község 18 drb, összesen 189 drb 2-3 éves bikát s mintegy 70 drb üszőt. A nagytenyésztők 27 drb bikát 17220 K, a kisc-tenyésztők közül 54 kisc-tenyésztő 54 drbot 18034

K és 9 község 9 drbot 2290 K árban adott el. Az összes pénzeredmény 37,544 K tett ki.

Az elért legmagasabb ár 1200 K Somogyi Istvánnak fizetett, a kistenyésztek közül a legnagyobb árat 700 K-t Major István nyerte. A nagytenyésztek átlagára 637 K, a kistenyészteké 334 K volt. Ezeknél az átlagát nagyban leszállította az a körülmény, hogy több drb mérszáros kézbe került aránytalanul olcsó pénzért.

Az O. M. G. E. népünk iránti meleg érdeklődésének nemcsak azzal adta fényes tanujelét, hogy valamit az előző évben, ugy ebben is értékes műtárgyat és 100 K pénzdíjat adományozott a székelykereszturi tenyészállat kiállítás számára, hanem főleg azért, hogy október hó 10-11-én gazdasági gép- és eszközismertetéssel kapcsolatos gépbemutatót rendezett anyavárosunkban, melynek költségeit majdnem teljesen hordozta, melyen az érdeklődő kisgazdának alkalma volt a legkülönbözőbb talajmivelő eszközökkel, termény tisztítókkal, feldolgozókkal megismerkedni.

A kiállítók között voltak a resicai gépgyár váltó és kerülő ekékkel, ekefejekkel, Bächer Rudolf különböző rendszerű ekékkel, boronákkal, gruberrel, vetőgépekkel. Hoffher és Schrantz ekék, extirpátorok, grubber, répavágó, szecsavágó, aranka tisztító rosta-szelelő, konkolyozó, gabona rosta, sorvető, járgányos cséplő, kézi cséplő, páncél szeges cséplőt, löhere fejtőt; Kühne Ede kiállított acél ekéket, eke testeket, boronákat, rét-gyalut, szecsavágót, répavágót, kézi darálót, bor- és gyümölcs sajtólót, szél rostát, különféle konkolyozót, fogatos és kézi vetőgépet; Kalmár Zs. utóda mindennemű tisztító rostát; Ganz és Társa benzín locomobilt, benzines örlőt; Lántzky Sándor ekéket, boronát, gabona tisztító rostát; a magyar mezőgazdák szövetsége permetezőket, kaszákat; Job Boldizsár székely gazda saját készítményű rostát; Koncz Ármán fagerendelyre szerelt fordító ekét.

A gépek bemutatását és ismertetését Sporzon Pál gazdasági akadémiai tanár és Karkoványi Ágost műegyetemi tanár segéd urak végezték.

Harmadik kiállításunk volt a csikó- és lókiállítás, melyet a vármegyei lótenyésztő bizottmány nyilatkozott. E kiállítás meggyőzte a látogatókat arról, hogy ha a vármegye régi híres tenyésztői fel is oszlottak az előző évtizedek gazdasági válsága alatt, népünk kezén még mindig értékes anyag található, melynek tovább fejlesztése ugy a fáradságot, mint az állam áldozatkészségét megérdemli. Különösen kitűnt a Simó székely család 70-80 darabból álló népies ménese, melyben a székely ló jeles tulajdonságait sok anya-kanca mutatta.

A kisgazdák díjazásaira a földmivelésügyi Miniszter uró nagyméltósága 1600 és 300 koronát, az O. M. G. E. értékes műtárgyat és 100 korona pénzdíjat, az E. G. E. 200 korona pénzdíjat adományozott.

Jelentkezett gazdák számára 30 mm. diószegi buza vetőmagot hozattunk.

A vármegyei üsző-bevásárlási alap terhére 17 darab üszőt szereztünk be 3217 korona értékben, melyek 4 féléves kamatmentes részletfizetés mellett adattak át arra reflektáló kis tenyészteknek.

Sajnos, hogy azok, akik régebbi bevásárlásaik után az alappal szemben hátrálékban vannak, ismételt szorgalmazásra sem teljesítik befizetéseiket, miáltal mások kárára jogosulatlan előnyöket élveznek. Nözetem szerint, ha az egyesület a bevásárlást közvetíti, a befizetéseket is nyilván kellene tartsa, mely esetben a hátrálékok remélhetőleg lejjebb szállának.

Fentartottuk ez évben is a szüzugyula intézményét, amelyre 704 K 50 fillér bevétellel szemben 866 K 22 fillért költöttünk, tehát reá fizettünk 181 K 72 fillért. A veszteség magyarázatát abban leli, hogy azon tenyésztek nagyrésze, akiknek az egyesület üszöket adott el, akik szerződésszerűleg köteleztek maguk arra, hogy az egyesülettől vett üszöiket a szüzugyulába hajtsák, e kötelezettségüknek ismételt felhívás ellenére sem tettek eleget, miért a választmány határozatiag kimondotta, hogy az illetők ellen kártérítési keresetet indít, amely határozathoz kérjük a közgyűlés hozzájárulását.

Kérjük egyúttal a közgyűlés tagjait arra is, hogy a kisgazdákat, akikkel érintkeznek, már jó előre iparkodjanak megnyerni arra, hogy üszöket hajtsák a legelőre, amelyen 150 darab borjubő nyári legelőt lel, amelynél olcsóbb legelítésre a gazdaközönségnek alkalma nincs. Ez évben az azelőtti 124 darabbal szemben csak 97 darab volt felhajtva.

Az általunk nyújthatott segéllyel sokkal na-

gyobb szabású volt a székelyföldi miniszteri kirendeltségnek a nagyméltósága m. kir. földmivelésügyi miniszterium bőkezűségéből kifejtett segélyezése, amelynek mi csak mint közvetítők szerepeztünk.

Kiosztott 98 darab borjas, illetve borjazó tehenet Székelykeresztur járási kistenyésztek között. Erdővidéken 77 darab anyajuhot, a Sővidéken 683 darab anyajuhot és 566 darab bárányt, kedvezményes ár visszafizetése kötelezettsége mellett. Kiosztott továbbá a baromfi állomány javítása céljából cserében 6 láda tyuktojást s amennyiben ezek kelése nem volt megfelelő, az összesen 108 darab tyukot és kakast, 64 darab pekingi kacsát, 21 darab emdeni ludat, főleg lelkészek, tanítók, értelmesebb kisgazdák között. E törzsek szolgálódnak alapanyagul vármegyénk fajbaromfi állományának. Ha a tenyésztek, kik ezen törzseket ingyen kapták, azokat tiszta vérben fogják tovább tenyészteni, amire kötelezettséget vállaltak, remélhetik, hogy szaporulataik szebb példányait a székely akció céljaira adhatják el, mint fajbaromfiakat, a piaci áránál sokkal magasabb értékben.

Székelykeresztur járási kisgazdáknak adott még a kirendeltség 2 waggon őszi buza vetőmagot.

Egyesületünk jötevői voltak: A m. kir. földmivelésügyi miniszterium, aki a székelykereszturi kiállítást 1600 koronával, a lókiállítást 300 koronával segélyezte. Ezen kívül 2400 koronát adományozott egyesületünk céljaira s ajándékozott egy alageső sajtólót, melyen előállítandó alagesővek kedvezményes, illetve önköltségi árban adhatók ki gazdáinknak és a székelyföldi min. kirendeltség útján adományozta az előbbi pontban felsoroltakat. Megajándékozta kezdeményezésünkre a szentkirályi gazdakört 400 korona értékű gépekkel. Az O. M. G. E., aki egyesületünknek engedte át a cs. és kir. XII. hadtesttől kisorolt 30 darab tenyészteszi célra alkalmasnak mutatkozott kisorolt kancát 100 K átlagárban, adományozott a székelykereszturi kiállítás céljaira egy értékes műtárgyat, 100 K pénzdíjat; rendezte nagy anyagi áldozattal a székelyudvarhelyi gép bemutatást és ismertetést, megirattván ez alkalomra Sporzon Pál által a „Kisgazda talajmivelő eszközei” című ismertető füzetet, melyet ingyen bocsátott, illetve csztatott ki a kiállítást látogató kisgazdák között. Az E. G. E. ez évben is, mint mindig 200 K pénzdíjat adományozott a székelykereszturi kiállítás céljaira. Sperker Ferenc vármegyénk szarvasmarha tenyésztésének uttörő bajnoka, a székely kiállításon általa (borjas tehené után) nyert 100 korona pénzdíjat ismét egyesületünknek adományozta. Az udvarhelyvármegyei takarékpénztár 100 koronát, a zálogkölcsonintézet és betéti pénztár 25 koronát adományozott a gépkiallítás céljaira. Szöllősi Samu és Kassay Ákos a kiállításnál az ekék huzására szükséges fogatokat ingyen bocsátották egyesületünk rendelkezésére.

Jötevőink fogadják közgyűlésünknek is köszönetét.

Nagy veszteségek is érték egyesületünket, illetve vármegyénk egész gazdálkodó közönségét. Amint az a legutolsó közgyűlésünkön bejelentve volt, a politikai változások hatása alatt elvesztettük nagymélt. Darányi Ignácot a földmivelésügyi vezetésétől, aki egyesületünknek jóindulatú támogatója volt, aki a magyar földmivelésügyi érdekeit nemcsak tudással, de igaz szeretettel a föld népe iránt képviselte, kinek vezetése alatt kelt alkotások egész sorozata bizonyítja, hogy akkora érzékkel birt a magyar föld és népe érdekeit iránt, milyennel senki elődei közül a földmivelésügyi miniszteri székben, kinek székely népünkkel szemben szerzett érdemei halhatatlanok, kit ez érdemei némi méltánylásul decemberi közgyűlésünk, midőn bucsuzását bejelentettük, dísztaggává választotta. Elvesztettük a min. kirendeltség éléről Sándor János volt főispán urat, aki azon rövid idő alatt, amíg egyesületünkkel érintkezett, céltudatos működésével a legszebb eredményeket keltette bennünk jövő alkotásairól.

Uj tagul 17-en léptek egyesületünkbe, ezekkel az egyesület tagjainak száma 171-re emelkedett.

A népszerű gazdasági előadások sorrendjét összeállítottuk, ennek bemutatása alapján a nagymélt. m. kir. földmivelésügyi miniszter ur 1000 koronát utalványozott költségekre. Az előadások azonban csak ez év jan. és február hónapjaiban tartattak meg, azokról csak a jövő évi titkári jelentésben lehet beszámolni.

Tisztelt közgyűlés! Ezek azok, a mikben egyesületünk előző évi életéről beszámolhatunk. Ügyeink vezetésében népünk iránt a legnagyobb

jóakarattal vezette ugy a választmányt, mint a hivatalnokokat, e jóakarattól kifolyólag létesítették mindazt, ami szerény erőforrásaink mellett létesíthető volt, reméljük, hogy erőink gyarapodásával különösen a gazda társadalomnak öntudatra ébredésével, mely öntudat arra fog bennünket ösztönözni, hogy ne várjunk mindent felülről, de a magunk erejéből is minél többet iparkodjunk elérni, évről-évre több és több eredményt fogunk felmutathatni; ami, hogy ugy legyen, mindnyájunk érdekében kívánom.

Hlatky Miklós.

Legujabb.

Budapest, március 11.

A képviselőház mai ülésén, többek hozzájárulása után Nyiry Sándor honvédelmi miniszter beszédére általánosságban elfogadták az 1903. évi ujoncjavaslatot. Nyiry módosítására a sorozást e hó 21-től ápril 30-ig tartják meg.

Budapest, március 11.

A honvédelmi miniszter kilátásba helyezte, hogy a megbüntetett katonák büntetését a hadvezetőség enyhíteni fogja.

Budapest, március 12.

Az ellenzéki pártok a még hátralévő javaslatokkal szemben nem határoztak. Az ex-lex megszüntetése végett az indemnitás megszavazását — hir szerint — ki fogják mondani.

Egyházi élet.

A róm. kath. templom belső javítása és díszítésére adakoztak: az Udvarhelymegyei Takarékpénztár 200 K, Zalogkölcson intézet és betéti pénztár, Sterba Ödön (másodizb. adománya), Simó Balázs (Marosvásárhely) 10-10 K, Kassay Lajos plebános (Csiksomlyó) 20 K. Összesen 250 K. Az I-VIII. közlemény szerinti összeg 1490 K 70 f. Összesen 1740 K 70 fillér. Fogadják a nemes szívű adakozók ezuton is hálás köszönetünket. Székelyudvarhely, 1904. március hó 10-én. Jung-Cseke Lajos, apát-plebános. Paschek Viktor, pénztárnok.

Protestáns estély. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyház, a következő egyházi estélyét összekapcsolta a március 15-iki emlékünneppel, s így vasárnapról áttette keddre, március 15-re. A rendezők: Dr Kovácsy Albertné és Solymossy Ágnes, ezen kettős alkalomból, a következő gazdag és érdekes tárgysorozatot állították össze: 1. A gyülekezet éneke: Te benned bízunk. Solt. XC. 1. vers. 2. Elnöki megnyitó. 3. Szavai: Gál Jenő, ref. kollegiumi s. tanár. 4. Énekel: Persián Erzsike, harmoniumon kíséri: Baku Katalin. 5. Felolvasás, tartja: Solymossy Endre ref. kollegiumi tanár. 6. Melodráma, kísérettel előadja: Kovácsy Ernő 7. Elnöki szarszó. 8. A gyülekezet éneke: Isten áld meg a magyart. Az estély ezen alkalommal is, kedden d. u. 6 órakor, a ref. kollegium tornacsarnokában tartatik meg. Belépés ingyenes; kegyes adományok az „Egyház Értekezlet” céljaira köszönettel fogadtatnak.

Különbélék.

Mezei Ödönné.

Sulyos csapás érte Dr Mezei Ödönt és családját, nejenek sz. Jánosy Kornéliának halálával. A példás családanya és jótékonyaságáról ismert urnő elhunytát őszinte mély részvétellel vette tudomásul mindenki, aki csak ismerte társadalmunk e köztisztelőben álló asszonyát. Folyó hó 10-én halt meg hosszas szenvedés után s halála hírére sietett mindenki leróni a kegyeletes megemlékezést adóját.

A családi gyászházban felállított ravatalra szebbnél szebb koszorukat helyeztek el, melyek egészen beborították a ravatalt. Koszorut tettek: Dr Mezi Ödön, Mezei Ibolyka, Ödön, Nelli, Annuska, Jánosy Sándor és neje, Jánosy Mihályné, a székelyudvarhelyi ref. kollegium tanuló és tanári kara, a Jótékony Nőegylet, az Udvarhelymegyei Takarékpénztár, Dr Török Albert, Dr Imreh Domokos, Dr Török Pál és neje stb., stb.

A temetés f. hó 12-én d. u. 3 órakor történt meg s a város és vidék mély részvéte mellett kísérték a koporsót a helyi ref. temető csa-

ládi sirkertjébe. A temetési szertartást Vajda Ferenc ref. pap végezte, aki a ravatálnál mélyen megindító beszédet mondott. Jelen voltak az összes hatóságok testületileg és a ref. kollegium, melynek énekara a ravatálnál gyászeneket adott elő, s városunk egész közönsége, beláthatatlan tömegben.

A temetőben, rövid ima elhangzása után sirba bocsátották a koporsót.

Itt említjük meg, hogy a Jótékony Nőegylet, melynek az elhunyt alelnöke volt, f. hó 12-én d. e. a vármegyház kis tanácstermében választmányi ülést tartott, melyen dr. Mezei Ödön alelnök érdemeinek s halála fölötti részvének jegyzőkönyvbe iktatását elhatározták. Intézkedtek a temetésen való részvételről s ülés után a választmány tagjai testületileg megjelentek a gyászházban és koszorút helyeztek a ravatálra.

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter Köllő István naszói m. kir. adótárnokot a helybeli kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség csikszeredai kirendeltségéhez számvizsgálónak; Loschdorfer Kálmán pénzügyi számgyakornokot pedig a helybeli számvevőségtől a máramaroszigeti pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez számtisztnek nevezte ki. — Az igazságügyminiszter Ungvári János helybeli törvényszéki joggyakornokot a székelykereszturi járásbíróshoz jegyzőnek nevezte ki. — Hollaky Arthur vármegyei főispánja Zayzon Zoltán homoródokládi főszolgabírói díjnyakot ugyanoda járási őrnek nevezte ki.

A fordulat. F. hó 10-én, a képviselőház ülésében történt politikai fordulatról, városunk közönsége lapunk különkiadása után vett először értesülést. — Déli 12 óra 50 perckor vett táviratot adtunk ugyanis közzé, a következőleg szövege: »Budapest, 1904. március 10. Érkezett 12 ó. 50 p. »Az egész ellenzék leszerelt. Ujonczási törvényt holnap megszavazzák. Tisza miniszterelnök indítványát visszavonta.« — Kötelességünk hiven, ez alkalommal is siettünk szolgálattal tenni a közönségnek, midőn a táviratban jelzett tények regisztrálásával legelőnek ismertettük a képviselőházban történeteket.

A polgári önképző-kör holnap (hétfőn) tartja ez idényben utolsó fillérestélyét a következő érdekes műsorral: özv. Doros Györgyné „Eredendő erény” címmel felolvas, Persián Erzsike énekel, Hein Eszti monológot ad elő, Florián Mariska és Herczeg Albert szavalnak, Solymossy Endre tanár, egyetemi elnök pedig záró-beszédet mond. Az estélyt Tamás Erzsé, Májor Margit, Novák János és Nagy József rendezik. Belépési díj, mint rendszeren.

Március 15. A helybeli Székely Dalegylet délután 3 órakor a Budapest-szálló új szintermében tartja meg hazafias ünnepélyét a nagy nap emlékére a következő műsorral: 1. Nyitány, előadja a helybeli első zenekar. 2. Szózat, Egressytől. Előadja a dalegylet. 3. „Talpra magyar!”, szavalja Csiki Albert, egyetemi tag. 4. Élő őseink hazája, Schumannól. Előadja a dalegylet. 5. Alkalmi beszéd, tartja Szemlér Ferenc főgimn. tanár. 6. Kurucz dalok, Káldytól. Előadja a dalegylet. 7. Magyar dal, Várady Antaltól. Szavalja Dózsa Sarolta. 8. Hymnus, Erkeltől. Előadja a dalegylet. Ezen kívül városunk összes középiskoláinak ifjusága, az állami szakiskola növendékei is ünnepélyeket rendeznek. Ugyiszintén vármegyénk egyes községeiben is tartanak ünnepélyeket. — A székelykereszturi bizottság-nagyobb szabású ünnepséget rendez változatos műsorral. Közreműködik a polgári zenekar, Kovács István rugonfalvi pap, a képezdei ifjuság, Lőrinczy István kereszturi pap, Gyöngyössi Gáspár, Horváth József. Este Elekes György tanító és György Károly beszélnek s azután a Csillag vendéglőben közvaesorára gyűlnek.

A róm. kath. főgimnázium ifjuságának március 15-én tartandó hazafias ünnepélye — közbejött okok miatt — nem d. e. 10 órakor, hanem már d. e. fél 10 órakor fog megkezdődni.

Hangverseny városunkban. Wilikoff Keresztély hírneves orosz fuvolaművész e hó 19-én (szombaton) a Budapest-szálló új szintermében Kertész Albertné urnő közreműködésével nagyobb szabású hangversenyt rendez. Wilikoff a múlt évben még volt városunkban s akkor is elragadta művészetével közönségünket. Reméljük, hogy ezúttal is érdeme szerint fogja pártolni közönségünk a virtuóz fuvolaművészt, ki ma (vasárnap) este Székelykeresztúron gyönyörködési játékaival az ottani intelligenciát.

— **A kir. főreáliskola** ifjusága március 15-én d. e. 10 órakor tartja hazafias ünnepélyét igen gazdag műsorral.

— **A Magyar Földhitelintézet** udvarhely-megyei vidéki bizottságának elnöksége ezen kerületbeli tagokat Székelyudvarhelyt, a vármegyház termében f. évi március 20-án d. e. 11 órakor tartandó gyűlésre ezennel meghívja. A gyűlés főtárgya az intézet budapesti közgyűlésére képviselőt választani s ez által kerületünk érdekeit ott képviseltetni. Aki személyesen nem jelenhetik meg, az intézet más tagja által is képviselheti magát.

— **Az E. K. E. f. hó 10-iki üléséről** vett tudósításunk szerint különböző kérvények elintézése után kimondták, hogy tarcsafalvi Pálffy Aladárt az »Urania« tudományos színházban tartandó erdélyi tárgyú előadásában támogatni fogják. Egyúttal elhatározták, hogy az »Udvarhely-megyei kalauz« c. könyvből 200 példányt a székelyudvarhelyi »Tanári-kör« rendelkezésére bocsátanak előállítási áron, a nyáron megtartandó orsz. tanárgyűlés céljaira.

— **A székelykereszturi társaskör** e hó 10-én igen sikerült fillérestélyt fejezte be jótékony működésének ezévi szezonját. Szalai Béla felolvasott, Palos Dóczy zenekisérettel énekel, Wallinger István szavalt, Valter Ferenc fuvolázott, Dobray Piroksa és Szalai Béla dialogot adtak elő. A műsor minden egyes pontja nagy tetszésben részesült s a szereplőket lelkesen ünnepelték. Az estélyt Dobray Kálmán és Freund Sándor rendezték.

— **Vásári tolvajok** garázdálkodtak a f. hó 9-iki országos kirakó vásár alkalmával. Mint értesülünk a ruhás sátrakat szemelték ki működésük színteréül s az egyik sátorból sikerült is 7 felöltőt és egyéb ruha neműt elemelni. Nagy a valószínűség, hogy a tolvajlást még a vásárt megelőző este követték el, mikor a sötétben észrevétlenül működtek. Erre enged következtetni az a körülmény is, hogy az egyik sátor deszkázatát felgyújtották, de szerencsére sikerült kioltani még mielőtt nagyobb kár lett volna. A rendőrség nyomoz, de munkáját megnehezítette az a körülmény, hogy az ilyen alkalommal összeverődő sokaságban nehezen lehet tetten érni a vásári zavart kiaknázó tolvajokat.

— **Adományok a muzeumnak.** Az alapítandó megyei muzeum régi pénzügyteményét újabban gyarapították: Kovács Lázár 1 drbbal, Földváry Lajos főreáliskolai tanuló 4 drbbal, Kautny Antal főreáliskolai tanuló 2 drbbal, Fidesz Jenő főreáliskolai tanuló 2 drbbal. Ezen adományokért az udvarhelyvármegyei muzeum-egyesület nevében köszönetet mondok. Csehely Adolf, muzeumi igazgató.

— **Mulatságok.** Az etédi ifjusági egyesület színelőadással kapcsolatos kosaras táncvigalmat rendez e hó 19-én. Előadják »A legény bolondja«-t. Ugyancsak a fennebbi napon a székelykereszturi ifjusági egyesület is táncos dalestélyt fog tartani.

— **A ki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar,** az fedezze magzükségletét Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapesten, Rottenbiller utca 33. A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általános ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágujdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

— **Verekedés.** F. hó 6-án éjjel véres verekedést rögtönöztek néhányan a város polgári ifjusága közül. Sajnos az ilyen verekedések legkevésbé sem válnak diszére annak az ifjuságnak, melyet intelligensebbnek ismertünk, sem hogy ilyen botrányokkal rontsa jó hírnevét. A verekedés eredménye az lett, hogy ifj. Szemerjai Károly könyvkötőt a szó teljes értelmében felholtra verték. Élete ugyan nem fog veszélyben, de sebei súlyosak és hosszabb ápolást kívánnak.

Törvénykezés.

Bűnügyi tárgyalások. A helybeli kir. járásbírósa büntető osztályánál Májor Jakab (Vaszi-lik) oláhfeleki illetőségű, lopás vétsége miatt 1 hónapi fogházra és egy évi hivatalvesztésre; Gergely János (Jánosé) gyergyóalfalvi illetőségű, súlyos testisértés vétségeért 4 napi fogházra és 10 K. pénzbírságra ítéltetett. Lőrinc Imre Dani korondi lakos, lopás vétsége miatt ügyét áttették a kir. ügyészségre.

Szerkesztői üzenetek.

V. M. Berettyó-Ujfalu. Az „Emlék hangok” nálunk nem érdekelné a közönséget. — Kénosy Béla ur, vármegyénk érdemes nyug. főjegyzője, Segesvárt fiánál lakik és közelebből volt alkalmunk megtudni, hogy viruló egészséggel örövend.

L. Gy. Gyulafehérvár. Alkalom adtán köszöljük. Kívánsága szerint járunk el.

B. D. Magyaróvár. Előfizetése folyó évi jan. végével lejárt. Hátraléka tehát 5 K.

Nyilt-tér*

Igen alkalmas utazásoknál.
— Rövid használat után nélkülözhetetlen. —
— Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva. —

Bizonnyítványt kelt Bécsben,
1887. júl. 3-án.

Sürg. Kalodont

nélkülözhetetlen
fogtiszító-szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájvizek nem elég-ségesek. A foghúson mindig ujjalag keletkező ártalmas anyag k eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítően és antiszeptikusan ható fogtiszító-szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont” már az összes kulturállamokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Részletfizetésre eladó ház.

Székelyudvarhelyt, a Solymossy-utca 30. sz. kő-és téglából épült 6 szobás (konyha, kamara, pince és nagy színnel bíró) cserepes fedelű ház, 246 négyszögöl területű beltelekkel együtt 14 évi részletfizetéssel, igen olcsón és azonnal eladó.

! Eladó vadászfegyverek !

Egy használt, de jó állapotban levő és kitűnően belölt drilling (háromcsövű vadászfegyver) és egy 20 cal. serétes lancaser fegyver eladó. Cim e lap kiadóhivatalában.

Női és gyermekkalap k. színházi- és gyermekfőkötők !

Tisztelettel hozom a m. t. közönség szives tudomására, hogy a budapesti női ipariskolát elvégezve, Székelyudvarhelyt, Vár-utca 1. szám alatt (Becsek-nyomda mellett) egy o o

masaműzletet

nyitottam, hol női- és gyermekkalapok diszítését, ugyiszintén színházi és gyermek-főkötők készítését jutányos áron és izléses kivitelben elvállalom. — Tisztelettel:

Nagy Róza.

Hirdetmény

A helyi Önkéntes Tűzoltó-egylet parancsnoksága az utcai és házi szemetet **folyó hó 14 én este 7 órakor** az örszobában tartandó nyilvános árverés után eladja.

Venni szándékozók felkéretnek, hogy ezen időben az irt helyen pontosan megjelenni sziveskedjenek.

Kikiáltási ár 110 K.

A parancsnokság.

Benedek, Nagy és Konrád

első székely cipőraktára
Sz.-udvarhelyt, Kossuth-u.
Dus választék csinos és tartós

cipőkben!
Mérték utáni megrendelések pontos kivitele. o

Jó karban levő csomagoló ládák eladóak e lap kiadóhivatalában. o o

Olcso csomagoló-papír ivenkint és kilószámra is kapó o o o ható. o o o

Fogorvos Székelyudvarhelyt.

Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájspecialista műterme Kossuth-utca 56. sz. alatt. Szerényebb viszonyok között levő vidéki földműveseknek foghuzásokat és más apróbb műtetteket 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

Kész butorok
Székelyudvarhelyt (Batthyány tér 12. sz.) feltűnő olcsó árban és a legjobb kivitelben, nagy választékban kaphatók: **Weisz Armin** butorraktárában.

Kiadó lakás a Bethlen-utcában, a vasúttal szemben. Értekezhetni Dr S o l y m o s s y Lajos kir. igazgatóval.

Kiadó lakások és üzletelyiség. Hat raktár, pince és padlás mellék-helyiségekkel, legjobb forgalmu helyen, 1904. évi március havától kezdve kiadó. Értekezni lehet: **Szenkovits János** utóda férfit és női divatru üzletében Székelyudvarhelyt.

Eladó Székelykeresztur a „Korona“-szálloda és vendéglő. Értekezni lehet a tulajdonosnál **Marosvásárhelyt, Szántó-utca 43-ik szám alatt.**

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozn!

Ajánlok egy és két éves, magas tözssü, nemesített rózsákat a legjobb válogatott új és régi fajtákból; továbbá csokrok, koszorúk a legújabb divatu kivitelben és virág-házi növényeket a legjutányosabb árakban. Vidéki rendeléseket pontosan azonnal eszközölök. Tisztelettel **Rudnyák Péter**, kereskedelmi kertész Székelyudvarhelyt.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony - Pain - Expeller
egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik közzvényél, csúznál és meghűléseknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony“ védjegygel és a „Richter“ üzégjeggyel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: **Török József**, gyógyszerészél Budapestén.
Richter F. Ad. és társa,
** csász. és kir. udvari szállítók. **
Rudolstadt.

Kapható Székelyudvarhelyt:
Koncz Armin gyógyszerertárban.

Szám 1904—903. tkvi.

Hirdetmény.

Szederjes község telekkönyvei birtokszabályozás következtében átalakítottak és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi 29. t.-c., az 1889: 38. és az 1891: 16. t.-c. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t.-cikkben szabályozott eljárás a tkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t.-c. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. évi 38. t.-c. 5. és 6. §-ban és az 1891. évi 16. t.-c. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítését is, valamint az 1889. évi 38. t.-c. 7. §-a és az 1891. évi 16. t.-c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi 29. t.-c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis **1904. évi július hó 20.**

napjáig alólirt tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat; 2. hogy miudazok, akik az 1886. évi 29. t.-c. 16. és 18. §. annak eredeteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi 38. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1904. évi július hó 20. napjáig** bezárolag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a tkvi átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, akik az 1. és 2. pontban körülirt eseteken kívül az 1892. évi 29. t.-c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi 38. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeiket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1904. évi július hó 20. napjáig** bezárolag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bejelentésből származó bármilyen igényeiket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogsérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a tkvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság.
Székelykeresztur, 1903. április hó 20-án.

VERESS, kir. albiró

Hölgyek részére nélkülözhetetlen. Csodás, gyors hatása.

A női szépség

elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkitünőbb és legbiztosabb a vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmazó teljesen ártalmatlan

FÖLDES-féle

MARGIT-CRÉME.

Törvényesen védve.

Ezen világhírű arckenőspár nap alatt eltávolít szepőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mitesser) és minden más bőrbajt, Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az arcot fehérre, simává és tüdév varázsolja.

ÁRA: kis tégely 1 K, nagy tégely 2 K, Margit hölgy-por 1.20 K, Margit szappan 70 fillér, Margit fogpép (Zanpasta) 1 K, Margit arcviz 1 korona.

Postán utánvételrel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő

Földes Kelemen
gyógyszerész Arad.
Kapható minden gyógyszerertárban, drogériában és illatszertárban.

Hamisítók bíróság üldöztetnek. Főraktár Sz.-udvarhelyt: Koncz Á. és Soly mossy J. gyógyszerert. Legjobb tisztító szer.

Mint gyógyviz csodahatása.

Kászoni Főkut.
Természetes gyógy borviz!
Kizárolagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és díszműtáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Sz. 2330—903. tkvi.

Hirdetmény.

Gagy község telekkönyvei birtokszabályozás következtében átalakítottak és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, melyekre az 1886: 29. t.-c., az 1889: 38. és az 1891: 16. t.-c. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t.-cikkben szabályozott eljárás a tkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, akik az 1886. évi 29. t.-c. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. évi 38. t.-c. 5. és 6. §-ban és az 1891. évi 16. t.-c. 15. §. a) és az 1891. évi 16. t.-c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi 29. t.-c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis **1904. évi július hó 20. napjáig** bezárolag alólirt tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, akik az 1886. évi 29. t.-c. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi 38. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1904. július hó 20. napjáig** bezárolag nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a tkvi átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, akik az 1. és 2. pontban körülirt eseteken kívül az 1892. évi 29. t.-c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi 38. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1904. évi július hó 20-ik napjáig** bezárolag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogai sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a tkvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság.

Székelykeresztur, 1903. évi február 4-én.

VERESS, kir. albiró.

Szám 297—904. kj.

Árverési hirdetmény.

Alólirtott község előjárósága közhírré teszi, hogy H.-Keményfalva község tulajdonát képező 4 szoba és megfelelő mellék-helyiségekkel felszerelt község-háza, mely a községben egyedüli korlátlan italmérsi engedéllyel bir, 1907. évi január hó 1-éig terjedő időre **f. évi március hó 14-én d. e. 10 órakor** H.-Keményfalva község-házánál megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog kiadni. Az engedély a bérlet tartalmára bérlo nevére iratik.

Kikiáltási ár évi 500 korona.

Zárt ajánlat, ha a bánatpénz mellékelve van, elfogadtatik, valamiint az árverés megtartása után 3 nap alatt beadandó utóajánlatok is. A feltételek H.-Keményfalva község-házánál és a h.-szentmártoni körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

H.-Keményfalva, 1904. március 6.

Gáspár Albert,
körjegyző.

Gergely Dénes,
k. főbiró.

